

22. søndag etter Trefoldighet 2018, Asbjørn Hjorthaug (ELBK)

Tekster: Salme 130, Ordspr. 24:13- 20, Filip 1:1-11, Matt 18:23-35

*Gud, når du til regnskap kaller meg for alt hva jeg har gjort,
finnes, akk, i hver en alder livets tilsvar tungt og stort.
Skyld og gjeld og synd og brøde, mange, mange tusen pund!
Herre, hvordan kan jeg møte frem for deg i regnskapsstund?*

*For din nåde trone faller jeg med ydmyk anger ned,
ber og roper og påkaller: Herre, ha tålmodighet!
Jesus, kom med dine summer, og min gjeld for meg betal!
Frels min sjel fra evig kummer, be meg inn i himlens sal!*

Himmelriket lignes med en konge som ville gjøre opp regnskapet med tjenerne sine.

For alle som har økonomisk ansvar, så er et regnskapsoppgjør alltid spennende. Er det overskudd eller underskudd? Et overskudd sikrer driften enda ett år. Men er det underskudd er situasjonen en helt annen. Da er det et spørsmål om en får stor gjeld, om det blir nedskjæringer og innstramminger. Er gjelden for stor til at en kan betale, går det mot konkurs og katastrofe.

I dag er det Gud som kaller oss til regnskapet. Det er en langt alvorligere sak. Himmels rike er å ligne med en konge som vil gjøre opp regnskapet med tjenerne sine. I dette riket er Gud konge. Så kommer en fram for kongen med en ufattelig gjeld på 10.000 talenter. Når 1 talent er 6000 denarer og 1 denar er en daglønn blir dette 60 millioner dagslønner. I dagens pengeverdi snakker vi kanskje om 50-60 milliarder kr. Mannen var i en bunnløs gjeld. Ingen kan ved sitt eget arbeid betale tilbake så mye. Tjeneren hadde ingenting å betale med, og kongen ga beskjed om at kone, barn og han selv og alt han eide skulle selges. Mannen faller han på kne og ber om barmhjertighet og nåde. Jeg er glad jeg ikke er i hans stilling. Dette kan umulig handle om oss? Men da er det Guds ord sier at det handler nettopp om deg og meg. **Han kaller oss til regnskap.**

Guds regnskapskrav finner vi i loven.

Hva slags krav er det Gud møter oss med? Når Gud holder regnskap kommer han med sine 10 punkter som begynner med «Du skal» og «Du skal ikke». Han møter oss med de 10 bud og åpner med det første budet: «Du skal ikke ha andre guder enn meg.» Luthers forklaring: «Vi skal frykte og elske Gud over alle ting og sette all vår lit til han.» Din plikt er at du skal elske Gud av hele ditt hjerte og stole fullt og fast på han i alle ting. Alle våre tanker og våre gjerninger skal springe ut av kjærligheten til Gud. Men når du tenker etter så er det ikke så ofte det skjer. Det meste av det vi gjør setter oss selv på første plass. Vi prioriterer først våre behov og våre ønsker framfor hva Gud har sagt i sitt ord. Vi handler stikk imot hans vilje og viser at vi elsker og frykter ikke Gud over alle ting. Slik kan vi ta bud etter bud, og nederlagene blir flere og flere, større og større. Jeg ser mine syndige tanker og mitt syndige begjær. Jeg ser gjerrighet og hat. Jeg ser at jeg har baktalt andre. Her er ofte alt annet enn ydmykhet og kjærlighet, her er ren egoisme hvor jeg ofte vil ha æren og alt til min fordel. «Jeg står for Gud som all ting vet, og slår mitt øye skamfullt ned, jeg ser min synd at den er stor i tanker gjerninger og ord. Det meg igjennom hjertet skjær. O Gud, meg synder nådig vær!» Det er ikke bare det at jeg bryter Guds hellige bud og vilje, men jeg gjør det igjen og igjen mot bedre vitende. Paulus omtaler dette i Rom 7,18 f: «For jeg vet at i meg, det vil si slik jeg er i meg selv, bor det ikke noe godt. Viljen har jeg, men å gjøre det gode makter jeg ikke. Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, og det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg.» Paulus bryter så ut: «Jeg ulykkelige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?» Rom 7,24. David roper ut i Sal 51,6: «Mot deg alene har jeg syndet, det som er ondt i dine øyne, har jeg gjort.» Den fortapte sønnen sier til sin far når han kommer hjem: «Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg» Luk 15,18. I gudstjenesten synger vi: «Kyrie eleison», Herre Kristus forbarme deg over meg.

Guds oppgjør og tilgivelse finner vi i evangeliet.

Og Gud svarer på en slik bønn. Dette handler ikke bare om fortellingen vi leste. Det handler om meg og deg hver dag. Vi er i sannhet fortapt, men Gud har en løsning. Han ettergir oss gjelden. Han tilgir oss alle våre synder. Ja, du hørte helt rett. Det gjelder «**Alle våre synder**» uansett hvordan de ser ut.

Dette kan Gud fordi Gud ble menneske og sendte sin sønn til jord. Han levde et fullkomment liv og oppfylte alle lovens krav. Han hang på et kors for å sone døden for min og din synd, ja hele verdens synd. Men døden kunne ikke holde på en uskyldig og Gud reiste han opp av graven. Jesus seiret over døden, synden og djevelen. Denne seieren fikk jeg av han i dåpsgave. Gud ikledde meg hele Jesu liv og Jesu seier. Gud erklærer meg skyldfri og rettferdig, og han sier til meg du kan gå som en fri mann, med en ren samvittighet med himmelen i vente. Det er ikke lenger noen fordømmelse for den som tror på Jesus Kristus. Ingen kan anklage Guds utvalgte. Djevelen må melde pass. Hver gang han anklager oss for å være dårlige kristne, viser vi han til Kristus og alt det han har gjort i vårt sted. Det var ingen lett vei for Gud å tilgi oss. Det kostet han livet. Han ble hånet, spottet og torturert og spikret på et kors for å betale vår syndegjeld.

Vi har mye å være glad for, vi har mye å være takknemlige for! Og ikke bare det. På tross av at vi vet dette og tror at dette gjelder meg, så synder vi hver dag i tanker, ord og gjerninger og kjenner den onde lyst i vårt hjerte. Vi blir ikke kvitt vårt gamle menneske. Igjen og igjen driver loven oss til Kristus så vi får gjort opp regnskapet igjen og igjen, og hver gang tar han imot oss med åpne armer. Han lengter etter å møte oss i skriftemålet for å øse sin tilgivelse over oss, han lengter igjen og igjen etter å møte oss ved nattverdbordet for å gjøre seg til ett med oss og gi oss syndenes forlatelse og bekrefte at vi i dåpen ble et Guds barn. Han er alltid til stede sammen med oss der ordet forkynnes og leses. Slik er Gud, full av nåde og barmhjertighet. Kjære venn, uansett hvor langt nede du er, hvor langt borte du er, hvor mørkt det enn er; Jesus venter alltid på deg med sin tilgivelse. Han møter en synder aldri med krav, men bare med nåde. Og han slipper deg ikke, han leter deg opp som om du var det fortapte får og bærer deg hjem på sine skuldre. For en trøst for oss selv, for alle de av våre som ikke er her, men som vi savner og ber for hver dag.

Vi er skyldige til å tilgi hverandre.

Så tar fortellingen en dramatisk vending. Tjeneren går ut, glad og lettet over den kjærlighet og barmhjertighet herren har vist ham. Her møter han en annen medtjener som skylder han 100 denarer eller 100 dagslønner. Hva skjer? Glemte er herrens barmhjertighet, glemte er gleden over å få slettet en bunnløs gjeld. Han tar strupetak på sin neste og truer han til å betale. Han står på sin rett, nekter å høre på ropet om barmhjertighet og kaster vedkommende i fengsel. Dette gjør han ikke straffet. *«Du usle tjener! Hele gjelden ettergav jeg deg fordi du bad meg om det. Burde ikke også du vært barmhjertig mot din medtjener, som jeg var det mot deg? Og herren ble harm og overlot tjeneren til harde fangevogtere, inntil han hadde betalt alt han skyldte. Slik skal også min himmelske Far gjøre med hver og en av dere som ikke helhjertet tilgir sin bror.»* Hvordan kunne han være så dum? Han som hadde fått tilgitt så mye, så kunne han ikke oversett disse småpengene? Denne beretningen kommer rett etter at Jesus gir oss instruksjoner om hvordan vi skal oppføre oss mot en bror eller søster som synder. Du skal i all vennlighet gå og snakke med vedkommende, vise til Guds ord og hva som er rett, men gjør det i stillhet og på tomannshånd. Dersom vedkommende ikke hører på deg få med deg en eller to til en samtale. Vil han fortsatt ikke gi seg, skal saken inn for hele menigheten. Det skal vises stor tålmodighet og omtanke for mennesker skal bli berget. Det som utløser fortellingen er Peters spørsmål: *"Herre, hvor mange ganger skal min bror kunne forgå seg mot meg, og jeg likevel tilgi ham? Så mange som sju?" "Ikke sju ganger," svarte Jesus, "men jeg sier deg: sytti ganger sju!"* Jesus gir her Peter beskjed om at tilgivelsen er uendelig. Den skal vi aldri slutte med. Her er vi inne i en hårfin balansegang med å påtale og ikke forsvare synd og samtidig ha et tilgivende sinn. Det er akkurat slik Jesus er imot oss. Syndens fører fortsatt til død og dom, men ved troen på Jesus Kristus eier vi frikjennelsen. Derfor må Kristus alltid være levende hos oss slik at hans kjærlighet får fylle oss. Hans kjærlighet driver oss til å forsvare Guds ord og avvise synd, men Kristi kjærlighet tvinger oss til å tilgi alle som bekjenner sine synder, feil og mangler. Da er tilgivelsen uendelig. Peter sier det slik: *Framfor alt skal dere elske hverandre inderlig, for kjærligheten dekker over en mengde synder. 1 Pet 4,8* Vi er små. Vi er fortapte syndere, men Gud har ved Jesus Kristus gjort oss til sine barn. Om noen skulle ha gjort deg en urett, hva betyr det i den store sammenheng. Kristi kjærlighet skal øses utover til våre medmennesker. Du har en plikt til å tilgi ditt medmenneske. Jesus ropte ut på korset om sine fiender: *"Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør."* Luk 23,34 og i Bergprekenen sier han: *Elsk deres fiender, velsign dem som forbanner dere, gjør godt mot dem som hater dere, og be for dem som forfølger dere, Matt 5,44* Da vet du hva du skal gjøre i forhold til dine medmennesker du møter hver dag.

Amen.

